

Οι «Δεσμώτες επιστρέφουν» στην αρχική τους θέση, προστατευμένοι από μουσειακό κέλυφος, στην Εσπλανάδα του Φαλήρου

/ [Παιδεία και Πολιτισμός](#)

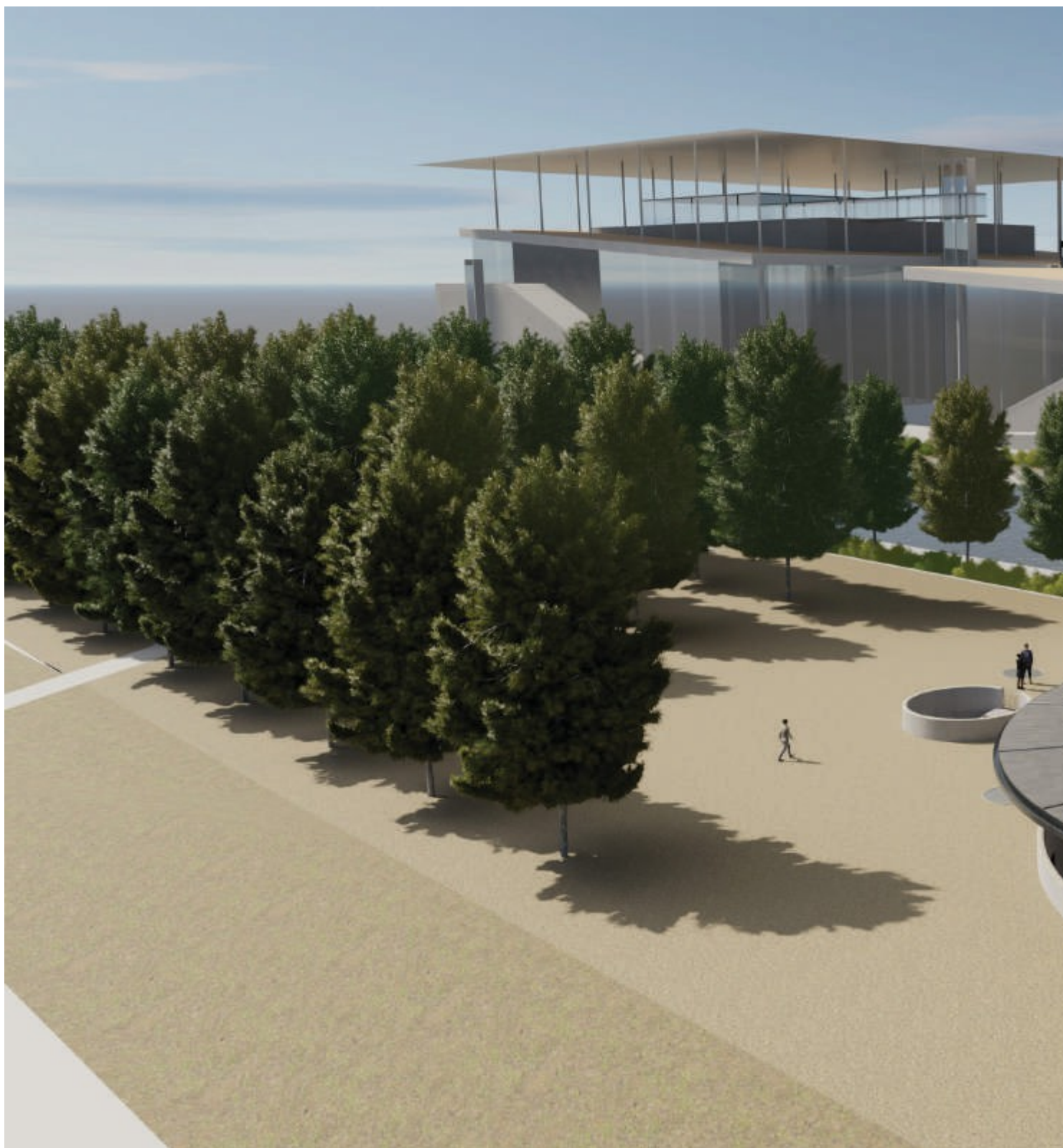

Στην επαναφορά του μοναδικού αρχαιολογικού ευρήματος των «Δεσμωτών», εντός του ειδικά διαμορφωμένου, κλειστού χώρου προστασίας και ανάδειξης, στο υπό κατασκευή μουσειακό κέλυφος στη θέση εύρεσης των αρχαιοτήτων, στην Εσπλανάδα του Φαλήρου, προχωρά το Υπουργείο Πολιτισμού.

Το έργο προστασίας και ανάδειξης των «Δεσμωτών» εντός μουσειακού κελύφους εξελίσσεται εντός χρονοδιαγράμματος, με προϋπολογισμό 7.500.000 ευρώ, χρηματοδοτούμενο από πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Πολιτισμού. Στη μελέτη, επί της οποίας γνωμοδότησε ομόφωνα θετικά το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, παρουσιάζεται επακριβώς η μέθοδος επαναφοράς που θα εφαρμοστεί για την μεταφορά και τοποθέτηση των

ευρημάτων της ομαδικής ταφής των «Δεσμωτών», πλησίον του Κέντρου Πολιτισμού Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Το εύρημα χρονολογείται, σύμφωνα με τους ανασκαφείς, στην ταραχώδη περίοδο του β' μισού του 7ου αιώνα π.Χ. αποτελώντας εξέχον αρχαιολογικό εύρημα παγκοσμίου ενδιαφέροντος.

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη δήλωσε: «Το σημαντικό εύρημα των “Δεσμωτών” του Φαλήρου, αφορά στην ομαδική ταφή ανδρών, η οποία εντοπίστηκε τον Μάρτιο του 2016, στο πλαίσιο του έργου ανέγερσης του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος. Προκειμένου να κατασκευαστεί το κέλυφος προστασίας και ανάδειξης του ευρήματος των ανθρωπίνων σκελετών, προηγήθηκε η ολόσωμη απόσπαση και μεταφορά των συστάδων των αρχαίων οστών της ομαδικής ταφής σε παρακείμενη θέση. Η απόσπαση του ευρήματος ολοκληρώθηκε τον Μάρτιο του 2023, και έκτοτε φυλάσσεται εντός λυόμενου κλειστού χώρου, υπό την εποπτεία της Εφορείας Αρχαιοτήτων Πειραιώς και Νήσων. Η διαδικασία της επαναφοράς θα γίνει με απόλυτη προσοχή και σε διαδοχικά στάδια, ώστε να διασφαλιστεί η ακεραιότητα των ευρημάτων και η διατήρηση των απαιτούμενων κλιματικών συνθηκών.

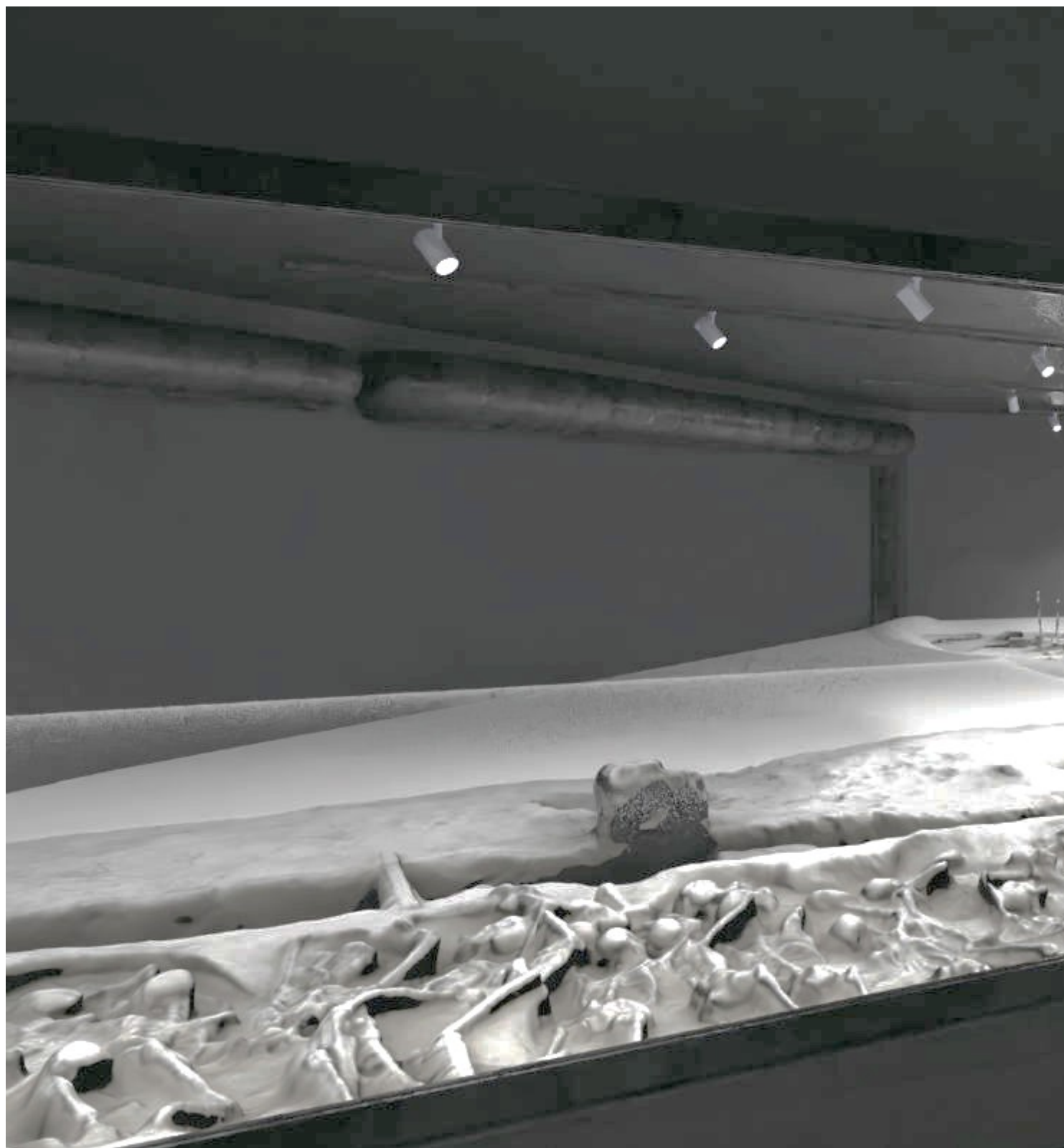

Εξωτερική άποψη του υπό κατασ

Το μόνιμο κέλυφος ενσωματώνει υπόγειο χώρο για την εναπόθεση των “Δεσμωτών”, παρέχοντας πλήρη προστασία στο εύρημα, ενώ επιτρέπει τη βέλτιστη θέαση και κατανόησή του από τους επισκέπτες. Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών, οι συστάδες θα είναι ορατές στους επισκέπτες, μέσω ειδικά διαμορφωμένου διαδρόμου, προσφέροντας μια μοναδική εμπειρία ανάδειξης ενός

σημαντικού αρχαιολογικού ευρήματος, όπως προβλέπεται στην εγκεκριμένη μουσειολογική και μουσειογραφική μελέτη. Η πρώτη φάση περιλαμβάνει την ολοκλήρωση του χώρου προστασίας με ειδικό άνοιγμα για την εισαγωγή των συστάδων, ενώ η δεύτερη φάση αφορά στο κλείσιμο του ανοίγματος και στην τελική διαμόρφωση του κτηρίου.

Για την επαναφορά των συστάδων των σκελετικών καταλοίπων, ακολουθείται η ίδια μέθοδος με αυτή της απόσπασης. Οι συστάδες ανυψώνονται με υδραυλικούς γρύλους και μετακινούνται με ολίσθηση μέσω μεταλλικών τροχιών. Λόγω του σχήματος του κτηρίου και της διάταξης του ανοίγματος για την εισαγωγή των συστάδων στον χώρο προστασίας, αυτές θα πρέπει να μετακινηθούν σε, τουλάχιστον, δύο κατευθύνσεις, ενώ απαιτείται και μία καθ' ύψος υποβίβαση, ώστε να διέλθουν κάτω από την δοκό οροφής υπογείου και να εισέλθουν εντός του χώρου. Κατόπιν, μετακινούνται έως την τελική θέση, όπου και θα τοποθετηθούν, υψομετρικά στην θέση που αποκαλύφθηκαν. Οι συστάδες των οστών πρόκειται να τοποθετηθούν εντός κλειστού χώρου προστασίας με ελεγχόμενες συνθήκες, όπου θα διατηρούνται. Μετά την ολοκλήρωση της δεύτερης φάσης κατασκευής, οι συστάδες εγκιβωτίζονται, ολοκληρώνεται η επίχωση, οργανώνεται ο χώρος και σφραγίζεται».

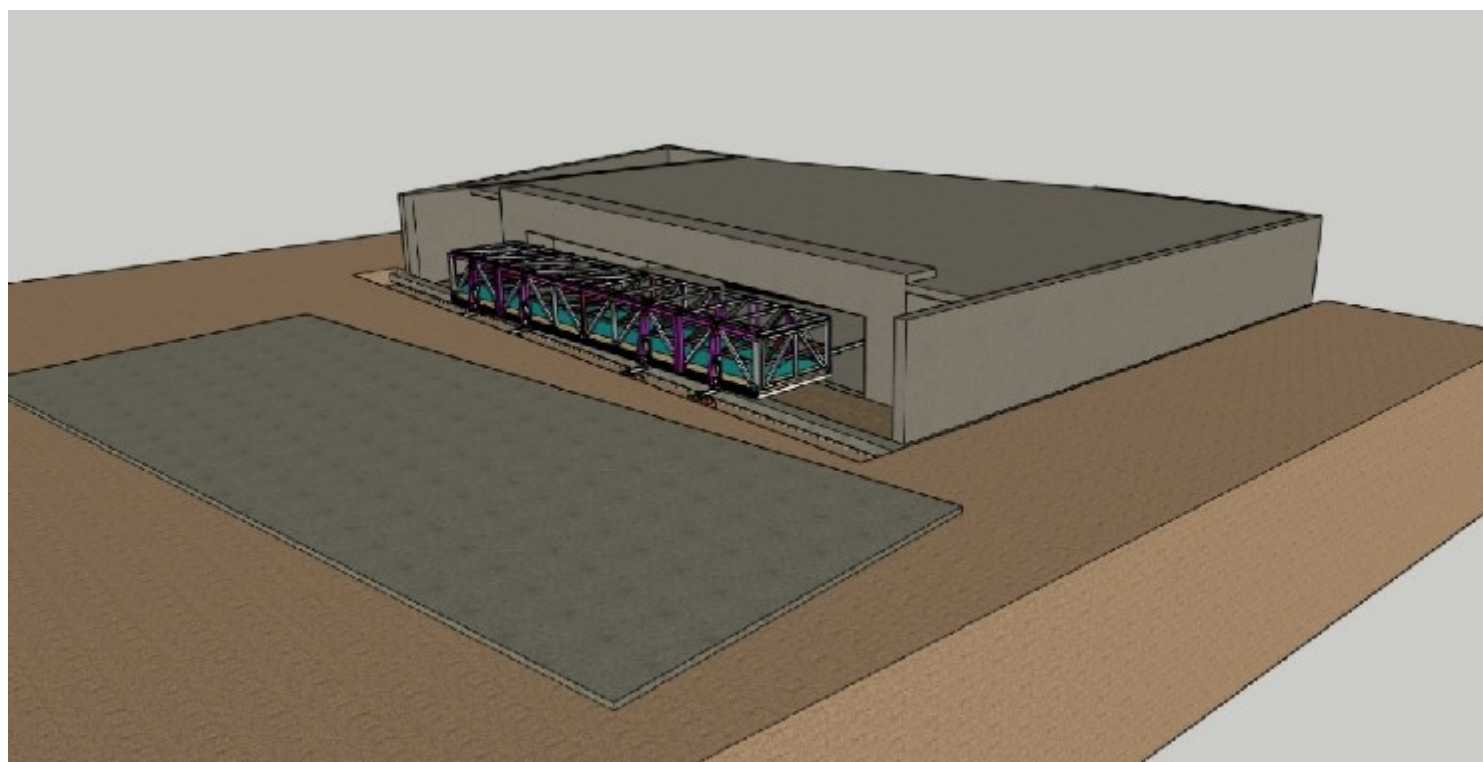

Φωτορεαλιστική απεικόνιση

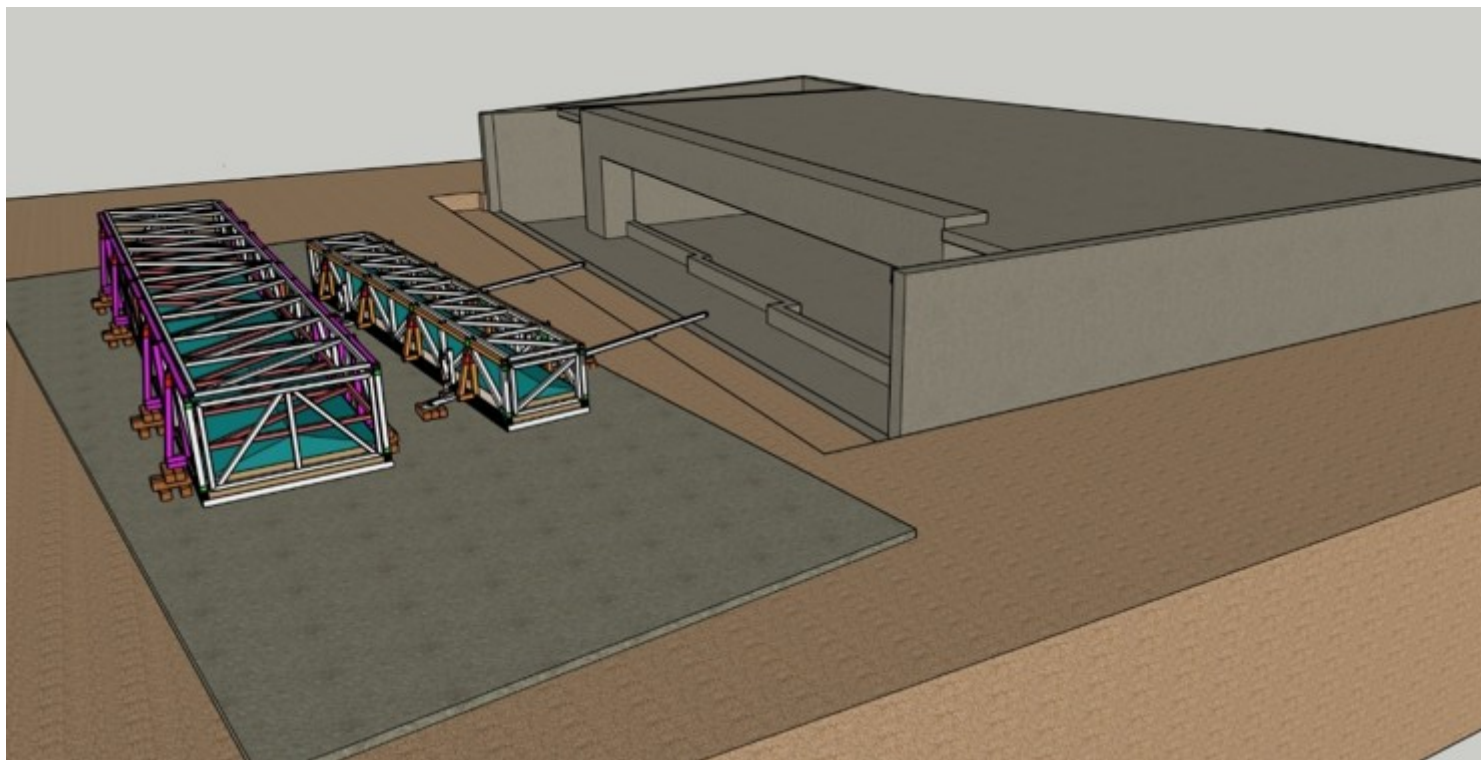
Το εντυπωσιακό εύρημα των 79 «Δεσμωτών», στην Εσπλανάδα ήλθε στο φως, το 2016, κατά τις ανασκαφές για την κατασκευή του Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ) στον χώρο του παλαιού ιπποδρόμου. Πρόκειται για σιδηροδέσμιους άνδρες εναποθετημένους σε τρεις σειρές, άλλοι δεμένοι πισθάγκωνα και άλλοι δεμένοι μεταξύ τους, φέροντας θανατηφόρο χτύπημα στο

κεφάλι. Η εκτέλεσή τους συνδέεται από την ανασκαφέα με την περίοδο πολιτικών αναταραχών που σημειώνονται από τον πρώιμο 7ο αιώνα π.Χ. και διήρκεσαν έως και τον 6ο αιώνα π.Χ.

Το 2016, αποφασίστηκε η κατά χώραν διατήρηση και ανάδειξη των ευρημάτων και η κατασκευή κελύφους προστασίας. Το 2020, καθώς διαπιστώθηκαν σημαντικά προβλήματα στην κατάσταση διατήρησης του ευρήματος, εγκρίθηκε η προσωρινή και υπό προϋποθέσεις απόσπαση και η επανατοποθέτηση του ευρήματος, εξαιτίας της επιδεινούμενης κατάστασης διατήρησης και φθοράς των καταλοίπων, λόγω του ιδιαίτερου γεωλογικού υποβάθρου. Από το 2020-2023 εγκρίθηκαν οι απαιτούμενες μελέτες για την κατασκευή του χώρου μόνιμης προστασίας και ανάδειξης αρχαιοτήτων πολυανδρίου, στη Εσπλανάδα. Το έργο της κατασκευής του μουσειακού κελύφους ολοκληρώνεται εντός του Α΄ εξαμήνου του 2026.

Επαναφορά συστάδας Συστάδας T1

Επαναφορά συστάδας Συστάδας T2

Επαναφορά συστάδας Συστάδας T3